

امیدارینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال دوم شماره ۱۶ | آبان ۱۴۰۳

به آینده کشور هم فکر کنید

همچنان که ما فکری کنیم که اگر چهار پنج بچه افتاد روی دوش یک خانواده وضع زندگی شان چگونه خواهد شد فکر این راهم بکنید که این چهار پنج بچه وقتی بزرگ شدند و شغلی پیدا کردند چه کهمی می توانند به پیشرفت کشور بکنند.

سید علی

رهبر انقلاب
۹۲/۸/۰۸

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

تحریریه: جمعی از پژوهشگران جمعیت

سردبیر: جواد حجت

ویراستار: مریم سلطانی نسب

طراح و صفحه آرا: استودیو میز / میلاد جوادی

امور اجرایی: حمید وحیدی

نوبت چاپ: اول / شماره ۱۶ / آبان ۱۴۳۰

موضوع این شماره: چند فرزندی

نوع انتشار: دیجیتال

رتباط با ما: کانال امیدآینده در ایتا | @omide_ayande

شما کنشگران حوزه جمعیت می توانید
خاطرات یا اخبار فعالیت های خود را
برای ما ارسال کنید.

● فهرست

۳	درآمد
۴	ماکشور هفتاد و پنج میلیونی نیستیم
۴	چند فرزندی در قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
۵	اهمیت فرزندآوری در اسلام
۵	یک تیرو چند نشان
۷	امیرکبیر و حمایت از فرزندآوری
۷	محصولات فرهنگی مرتبط با چند فرزندی
۸	لطمه های سنگین تک فرزندی
۸	خبر خوب
۹	فرزندآوری و سلامتی بانوان
۹	دو نکته اخلاقی سیاسی
۹	میانگین فاصله از دواج تا تولد اولین فرزند
۱۰	خواهر و برادر سرمایه ای بی جایگزین برای کودک
۱۱	گفتگو با حجت الاسلام ساطوریان

به نظر شما شماره بعدی نشریه امیدآینده به چه موضوعی اختصاص دارد...؟
پاسخ و پیشنهاد خود را به آیدی @OMID_AYANDE ارسال کنید.

برکتش و میاره

● درآمد

چهار مثقال برنج و نیم لیتر شیر

[می گوید] آقا دوتا اولاد دارم بس است! سه تا دارم بس است! پدرم درآمد! نمی توانم از عهده خرجشان بر بیایم! اگر انسان بخواهد اتکا به خودش کند از عهده یکی اش هم بر نمی آید، از عهده خودش هم بر نمی آید! اما اگر به خدا بسپرد صد تایی آن هم باشد کم است، دویست تایی آن هم باشد کم است! انسان چه می گوید و فکرش کجا است؟! آن خدایی که دارد آسمان را می گرداند، زمین را می گرداند، خورشید را می گرداند، مریخ را می گرداند، زحل و مشتری و کواکب و افلاک و سیارات را می گرداند، ماهی های دریا را روزی می دهد، و اصلاً چه خبرها و چه عجائب المخلوقات هست؛ آن وقت از چهار مثقال برنج یا نیم لیتر شیر برای این بچه معصوم، در خزاین او بسته شده است و دیگر نمی تواند به ماروزی بدهد. اینها همه تبلیغات کفر است: «اولاد کمتر زندگی بهتر!» خُب این زن چه کند؟ این زن باید آبستن بشود یا نه؟ اگر آبستن نشود هزار تا مرض می گیرد! زن اگر آبستن نشود، به هر قسمی که باشد، مریض می شود! قرص بخورد مریض می شود، مرض اعصاب می گیرد، مرض قلب می گیرد، مرض جنون می گیرد، مرض های غیر.

(کتاب مبانی اخلاق در آیات و روایات، علامه سید محمد حسین حسینی طهرانی، جلد ۱، صفحه ۱۳۲)

پیامبر اکرم (ص) می فرمایند :

«تَنَاقَحُوا تَنَاسَلُوا تَكْتُمُوا فِئْتِي أَبَاهِي بِكُمْ الْأَمَمُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَوْ بِالسَّقَطِ.»

«ازدواج و تولید نسل کنید و زیاد شوید که من در روز قیامت به شما مباحثات می کنم؛ حتی به طفلی که سقط شده باشد.»

● اهمیت فرزندآوری در اسلام

فرزندآوری امری فطری بوده و انسان به طور طبیعی، ذاتی و غریزی میل به بقاء دارد و بقای خود را در ازدواج و تداوم نسل و داشتن فرزند می بیند. اسلام نیز به سبب هماهنگی و مطابقتش با طبیعت و فطرت انسان برای این هدف خانواده (فرزندآوری) اهمیت بسیاری قائل شده و تشویق به فرزندآوری دارد. تا حدی که به افراد توصیه می کند در انتخاب همسر به فرزندآوری او توجه داشته باشند. پیامبر اکرم (ص) می فرمایند: «تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ الْوَالِدُ؛ فَإِنِّي مُكَاتِرٌ بِكُمْ الْأَمَمُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» با همسری ازدواج کنید که زاینده باشد و با محبت. قرآن کریم همانگونه که از فرزندان به زینت زندگی دنیا تعبیر نموده است «الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا» اولاد بیشتر داشتن را هم بهتر می داند و می فرماید: یادتان نرود «وَأَذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَرْتُمْ» و به یاد آورید که عددتان کم بود پس آمار شما را بالا بردیم، خدا در قرآن به صراحت گفته آمار مسلمان ها هر چه بیش تر باشد، افتخار است.

● یک تیر و چند دانه نشان

برکت خونه اس...

برکات چند فرزندی

بنابر اعتقاد کارشناسان و آنچه تجربه خانواده های پر جمعیت بر آن دلالت دارد، آگاه نبودن والدین و زوجین از برکات و آثار چندفرزندی، یکی از مهمترین دلایل تمایل آنها به بی فرزندی و یا تک فرزندی است. در حالیکه مسائل و مشکلات زوجین فاقد فرزند و یا خانواده های تک فرزند (چه در کوتاه مدت و یا بلند مدت و چه در بُعد خانوادگی و یا بُعد اجتماعی) به نسبت خانواده های پر جمعیت بیشتر و عمیق تر است. استمرار زندگی و تحکیم بنیان خانواده از مهمترین آثار چندفرزندی در بُعد خانوادگی است؛ موضوعی که داده های پژوهش های موجود بر آن صحنه می گذارند. بنابر گزارش های انجام شده هر چه فرزند بیشتر باشد، علاقه زوجین به یکدیگر نیز بیشتر می شود و این افزایش علقه بین والدین مانع از فروپاشی بنیان خانواده خواهد شد. جلوگیری از سالمند شدن جمعیت کشور و ممانعت از بروز آسیب های اجتماعی نظیر طلاق، اعتیاد، زنان سرپرست خانوار، کودکان کار و ... از دیگر برکات چندفرزندی برای اجتماع می تواند باشد. حال اینکه چرا زوجین و خانواده های تک فرزند، تمایل به پر جمعیتی خانه خویش ندارند می تواند دلایل متعددی داشته باشد.

● فرزندآوری در کلام رهبر معظم انقلاب مدظله العالی ماکشور هفتاد و پنج میلیونی نیستیم

«بنده... معتقدم کشور ما کشور هفتاد و پنج میلیونی نیست؛ کشور ما کشور صد و پنجاه میلیونی است؛ حالا ما دستکم را گرفتیم گفتیم صد و پنجاه میلیون؛ بیشتر هم می شود گفت. قطعاً این کشور با این سطح وسیع، با این تنوع آب و هوایی، با این امکانات فراوان زیرزمینی، با این استعداد بالقوه علمی که در این کشور وجود دارد، می تواند یک کشور پرجمعیتی باشد و ان شاء الله خودش هم این جمعیت را اداره کند؛ یعنی همچنان که ما فکر می کنیم که اگر چهار پنج بچه افتاد روی دوش یک خانواده وضع زندگیشان چگونه خواهد شد، فکر این را هم نکنید که این چهار پنج بچه وقتی بزرگ شدند و کاری پیدا کردند و شغلی پیدا کردند چه کمکی می توانند به پیشرفت کشور بکنند؛ یعنی این را هم باید فکر کرد.»

● چند فرزندی در قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

۱. ماده ۳: وزارت راه و شهرسازی مکلف است امکان استفاده مجدد از امکانات دولتی مربوط به تأمین مسکن خانوار را برای خانواده ها پس از تولد فرزند سوم و بیشتر فراهم آورد و این خانواده ها می توانند صرفاً برای بار دوم از کلیه امکانات دولتی در این خصوص استفاده نمایند.
۲. ماده ۱۳: سازمان هدفمندی یارانه ها مکلف است از محل درآمدهای ناشی از حذف یارانه سه دهک بالای درآمدی، نسبت به افزایش یارانه فرزندان خانواده های دهک های اول تا چهارم دارای حداقل سه فرزند تحت تکفل که هیچکدام از والدین در دستگاه های مذکور در ماده (۲۹) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران شاغل نباشند به میزان سه برابر یارانه مصوب سایرین پرداخت نماید.
۳. ماده ۲۱: دولت مکلف است نسبت به بیمه مادران خانه دار دارای سه فرزند و بیشتر به شرح ذیل اقدام کند:
 - الف) در خصوص مادران غیر شاغل دارای سه فرزند و بیشتر ساکن مناطق روستایی و عشایری صددرصد حق بیمه توسط دولت پرداخت شود.
 - ب) با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازای هر فرزند دو سال به سوابق بیمه ای بیمه گذار افزوده شود.
۴. بند ب ماده ۲۸: ترویج خانواده های دو فرزند و کمتر و تجد زیستی در آگهی بازرگانی از سوی سازمان صدا و سیما و تبلیغات تجاری و محیطی در بستر فضای مجازی، رسانه های برخط و شبکه نمایش خانگی و محیط های عمومی ممنوع است و به منظور تشویق آن دسته از سفارش دهندگانی که در تبلیغات خود به نمایش خانواده های سه فرزند و بیشتر با رعایت ضوابط آگهی های تبلیغاتی حوزه کودکان می پردازند، افزایش زمان پخش در نظر گرفته شود.

برای دیدن کمیک موشن این مطلب بارکد را اسکن کنید

● امیرکبیر و حمایت از فرزندآوری

شاید تردید کنید اما نقل است که یکی از دغدغه های همیشگی امیرکبیر، پایین بودن نرخ رشد جمعیت بوده است. برخی از مهمترین مشوق های جمعیتی ایشان چنین بود:

۱- وی کارکنان دولتی که دارای فرزند بیشتر بودند را برای دریافت مواجب و کمک های بیشتر، ارجح می دانست و در سطح جامعه نیز خانواده های پرجمعیت اما فقیر را زیر پوشش می گرفت.

۲- در شماره ۳۲ روزنامه وقایع اتفاقیه طی گزارشی چنین اعلام شده است که امیر افرادی که دارای فرزند بیشتر بودند را در اولویت برای کار در قورخانه (اسلحه خانه و جای ساختن اسلحه) انتخاب می کرد.

۳- کارمندان سفارت انگلیس در تهران در گزارشی آورده اند که امیرکبیر، بسیاری از ثروتمندان جامعه را مسئول رسیدگی به وضعیت خانواده های پرجمعیت و فقیر کرده بود. او تجار و صنعتگران را به استخدام افرادی که دارای فرزند بیشتر بودند، تشویق می کرد و تأکید داشت که فرزندان این افراد نیز می توانند در آینده راه پدران خود را ادامه دهند و به توسعه صنعت و هنر صاحبان کسب، کمک کنند.

۴- دکتر «پلاک» اتریشی می نویسد: «چون امیر به افزایش جمعیت کشور علاقه مند بود، علیه بیماری آبله، آبله کوبی را در سراسر ایران مرسوم ساخت.» قانون آبله کوبی (یا حفظ الصحة) همگانی و اجباری بود. آبله کوب ها (کسانی که واکسن به اطفال می زدند) موظف بودند درباره وضعیت خانواده ها و شرایط اقتصادی و اجتماعی آنها نیز گزارش های منظمی برای امیرکبیر ارسال کنند و همین گزارش ها می توانست نقش مهمی در تنظیم برنامه های دولت برای افزایش فرزندآوری و حفظ نفوس ایران داشته باشد.»

● محصولات فرهنگی مرتبط با چند فرزند می کتاب «گلدان یا گلستان؟»

کیست که نخواهد هر روز در باغی زیبا قدم بزند و روح تازه ای در وجود خود بدمد؟ زیبایی و تازگی باغ به گل های آن است. پیامبر(ص) فرمودند: «إِنَّ الْوَلَدَ الصَّالِحَ رِيْحَانَةٌ مِنْ رِيَاحِينِ الْجَنَّةِ» فرزند شایسته، گلی از گل های باغ بهشت است. با یک گل نمی توان باغ داشت. با یک گل نمی توان گلستان. کتاب «گلدان یا گلستان؟ آثار روانشناختی تعداد فرزندان در خانواده!» پژوهشی علمی است که به مقایسه ویژگی های شخصیتی تک فرزندان و چند فرزندان پرداخته است. نویسنده محترم جناب حجت الاسلام سید عباس ساطوریان که با تجربه سال ها مشاوره و تحصیل در رشته روانشناسی تا مقطع دکتری واقف بر زوایای موضوع هستند، آثار روان شناختی تعداد فرزندان را در خانواده، بر اساس تعالیم اسلامی و

تحقیقات تجربی به زیبایی در ۱۲۲ صفحه توسط انتشارات به نشر به رشته تحریر درآورده است و دارای فصل های زیر می باشد:

- فصل اول: سخنی چند در باب فرزند
- فصل دوم: با چند گل بهار می شود
- فصل سوم: چرا گل هایمان کم است؟

برکات چند فرزند به لحاظ خانوادگی

برای شنیدن یادگست این مطلب بارکد را اسکن کنید

در این بخش به مهمترین برکات چند فرزند در سطح خانوادگی و اجتماعی می پردازیم:

۱. **دلایل خانوادگی**
روابط صمیمی تر و نزدیک تر بین فرزندان: در این خانواده ها فرزندان یاد می گیرند که چطور با هم در مشکلات همکاری کنند و به یکدیگر کمک برسانند. احساس تنهایی نکنند و از نظرات بیشتری استفاده کنند. در خانواده پرجمعیت، فرزندان به خوبی می آموزند که چطور داشته های خود را با هم تقسیم کرده و از آن استفاده کنند. اگر کودکان خواهر و برادر داشته باشند دیگر با بی حوصلگی روز خود را سپری نخواهند کرد و به نوعی سرگرم هستند. همچنین کودکان خانواده پرجمعیت، راحت تر شخصیت ها را می شناسند و می توانند آنها را در خود بسازند.

افزایش جایگاه و اقتدار والدین: معمولاً خانواده های پرجمعیت امکانات محدودی دارند؛ مثلاً چهار فرزند و دو اتاق. لذا هنگام دعوی بچه ها پدر و مادر به میدان آمده و داوری می کنند؛ در این سیستم کم کم جایگاه پدر و مادر به دلیل داوری مهم می شود و ناخودآگاه اقتدار والدین افزایش پیدا کرده و سبب تحکیم بنیان خانواده نیز خواهد شد.

جامعه پذیری بهتر: از آنجا که در خانواده های پرجمعیت بچه ها با یکدیگر در مسائل مختلف چالش دارند، این دعوای خانوادگی نوعی مانور حضور اجتماعی است که جامعه پذیری بچه ها را بیشتر می کند. چرا که اگر بعداً در اجتماع کسانی پیدا شوند که خلاف میل آنها رفتار کنند و نظر بدهند، به لحاظ روحی چندان دچار مشکل نمی شوند، بر خلاف تک فرزندها.

کاهش شکاف نسلی: در خانواده های پر فرزند چون پدر و مادر برای فرزندان مهم شده اند، باعث می شود که این مرجعیت والدین برای فرزندان حفظ شود. ولی در خانواده های تک فرزند و کم فرزند، چون والدین در خدمت فرزند هستند یعنی بیشتر لجستیک اند، این اقتدار برای فرزند جانیافته است و احتمال شکاف نسلی افزایش پیدا می کند.

رشد تربیت اخلاقی: در خانواده های پرجمعیت به دلیل محدودیت امکانات و در مواقعی قبول زحمت و تامین هزینه، درخواست فرزندان به فاصله بعضاً طولانی بدست می آید و لذا موجب می گردد تا بچه ها داشته ها و امکانات را بیشتر قدر بدانند و این یعنی رشد تربیت اخلاقی فرزند. اما بچه ای که صبح درخواستی از پدر می کند و ظهر آن خواسته برآورده می شود، موجب می شود تا بچه تصویری از محدودیت در امکانات نداشته باشد و لذا قدر داشته های خود را نخواهد فهمید.

کاهش روحیه فردگرایی: در بعضی پژوهش ها بر این نکته تأکید شده است که الگوهای خانواده های کم جمعیت برخلاف خانواده های پر جمعیت، متناسب با الگوی تربیتی فردگرایانه است؛ بحث امروز برنامه ریزان دنیا این است که شما باید به سمت الگوهای فردگرایانه بروید و برای تحقق این امر باید کاهش زادآوری داشته باشید.

۲. دلایل ملی

افزایش قدرت اقتصادی: کشوری با رشد مناسب جمعیت، به جهت وجود تقاضا، در خودش همیشه یک بازار اقتصادی و یک بازار مصرف خوب و آماده دارد که بهانه ای برای رشد صنایع و رشد اقتصادی آن کشور می شود؛ در واقع وقتی تقاضا هست امکان تولید، عرضه و رشد اقتصادی و تولید ثروت به وجود می آید؛ پس فرزندآوری یعنی تقاضای بیشتر، تحرک بیشتر و رشد و توسعه اقتصادی.

نیروی کار آماده: وقتی کشوری نیروی کار گسترده دارد حتماً صنایع پویاتر و در حال پیشرفتی خواهد داشت و قادر است هم بازار مصرفی داخلی و هم بازارهای خارجی را هدف قرار دهد و با تولید بالا، توسعه و پیشرفت را به ارمغان بیاورد؛ چنانچه می بینیم جمعیت پویا و سرشار در برخی از کشورها باعث شده است که قدرت اقتصادی این کشورها روز افزون شود و بازارهای دنیا را یکی پس از دیگری به تسخیر خود درآورند. پس نیروی جوان و فرزندآوری بیشتر یعنی نیروی کار بیشتر.

نخبگان و نخبگی بیشتر: اگر به طور معمول ۱٪ از جمعیت هر کشور را نخبگان تشکیل بدهند، هر چقدر جمعیت جوان و فرزندآوری در کشور بیشتر باشد، این یک درصد نیز نسبت به افزایش جمعیت کل افزایش پیدا می کند؛ کشوری که به طور مثال ۱۰۰ نفر جمعیت دارد یک نخبه در خود خواهد داشت و کشوری که ۱۰۰ میلیون جمعیت داشته باشد ۱ میلیون نخبه خواهد داشت! لذا این مقوله تأثیر زیادی در جنبه نخبگانی و افزایش هوش عمومی جامعه و ضریب هوشی کشور دارد.

صادرات بیشتر، واردات کمتر: روشن است هر کشوری که بیش از اندازه به واردات وابسته شود، استقلال سیاسی و ملی خود را به مخاطره می اندازد، اما اگر کشوری جوانی خود را حفظ کند و فرزندآوری مناسب داشته باشد می تواند به عدم وابستگی زیاد به واردات امیدوار باشد و البته در مقابل، به صادرات بیشتر و تسخیر بازارهای بین المللی نیز فکر کند.

سالمندان در رفاه بیشتر: وابستگی اقتصادی نسبتی است به این معنی که چند نفر کار می کنند تا چند نفر در دوره بازنشستگی

مستمری دریافت کنند؛ این مفهوم خیلی مهم است، ما در کشور در زمان حاضر ۹ نفر را در سنین کار و فعالیت داریم که یک نفر در حال دریافت مستمری را پوشش می دهند. با افزایش سالمندی در کشور تا سه دهه آینده، نرخ وابستگی ۳ به یک خواهد شد، یعنی هر ۳ نفری که کار می کنند باید هزینه های یک سالمند را از طریق بیمه و مالیات تأمین کنند؛ حالا اگر کشوری فرزندآوری و نرخ رشد جمعیت مناسبی داشته باشد و بتواند این نسبت را حفظ کند به راحتی قادر است سالمندان را تأمین کند و دوره سالمندی سالم، فعال و مطلوبی را برای سالمندان ایجاد کند، و سالمندان در آن جامعه کیفی تر زندگی کنند.

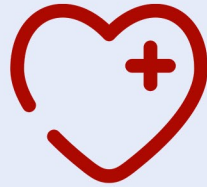

برکات چند فرزند به لحاظ ملی
برای شنیدن یادگست این مطلب بارکد را اسکن کنید

افزایش امنیت ملی: کشوری که جمعیت جوان دارد و نرخ باروری و نرخ رشد مثبت قابل قبولی دارد، قادر است امنیت ملی خود را نیز تأمین کند، مثلاً کشور چین و یا هند هیچ گاه مورد طمع کشورهای دیگر قرار نمی گیرند، چون داشتن جمعیت سرشار، ضریب بالایی از امنیت ملی را برای آنها به ارمغان می آورد.

● فرزندان آوری و سلامتی بانوان

فرزندآوری مانع ۳ سرطان زنانه می شود

دکتر صابر جبّاری رئیس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس وزارت بهداشت می گوید: فرزندآوری جزو ویژگی های فیزیولوژیک زنان است؛ خداوند، فرزندآوری و فرزندپروری را در نهاد زن قرار داده، اما بی توجهی به شرایط فیزیولوژیک زنان سبب شده که مسائلی مانند «عدم فرزندآوری»، «فرزندآوری کم»، «تک فرزندی»، «استفاده از روش های پیشگیری از بارداری» برای مدت های طولانی در کانون توجه قرار گیرد. در حال حاضر، میل به «عدم فرزندآوری» و «فرزندآوری کم» از چالش های سلامت زنان و مادران ایرانی محسوب می شود؛ این در حالیست که بر اساس منابع معتبر پزشکی و مامایی، افزایش تعداد بارداری و شیردهی کامل به فرزندان، اثر حفاظتی مقابل سرطان «پستان»، «رحم» و «تخمدان» دارد؛ اما مسائلی مانند فرزندآوری طی سال های گذشته کمتر مورد توجه قرار گرفته و برخی بیماری های زنان افزایش یافته است. در حال حاضر، سرطان پستان، دومین عامل مرگ و میر زنان است و بخش قابل توجهی از زنان ایرانی با آن دست و پنجه نرم می کنند.

انسان

● دو نکته اخلاقی سیاسی

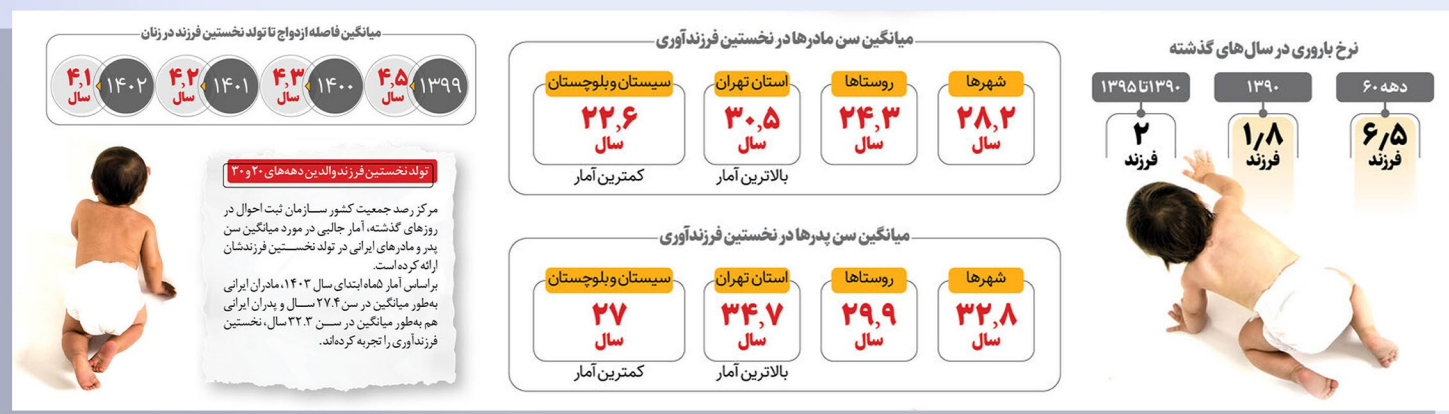
۱. یه صلوات برای سلامتی آقا

مستاجر قبل از بازدید با ترس و لرز گفت: حاج آقا من ۳ تا بچه دارم، ۵ نفریم مشکلی نیست؟ بابا گفت: اگر پسندیدی بهت تخفیف میدم، در قرارداد هم قید می کنیم اگر به بچه ها اضافه شد، ۲۰ درصد اجاره کم میشه و یکسال هم تمدید می کنم. کسی می خواست بابت این موضوع ازش تشکر کنه می گفت: یه صلوات برای امام و سلامتی آقا بفرست. (نقل از فرزند حاج حجت الله زمانی میقان)

۲. فرزندآوری در ۸۸ سالگی

فرزند خاخام معروف صهیونیست ها در ۸۸ سالگی از همسر ۵۶ ساله اش به دنیا آمد. فرزندآوری خوبه یا بد...؟؟؟؟ خودشون در ۸۸ سالگی بچه دار میشن ولی رسانه ها و دنیا مخصوصا کشورهای اسلامی و علی الخصوص ایران را پر کردند از اینکه جمعیت دنیا زیاد شده و باید زاد و ولدها را کم کنیم و جالبتر اینکه سازمان صهیونیستی بهداشت جهانی به خانم های ایرانی القاء می کنه بعد از ۳۵ سالگی بارداری خطرناکه.

● میانگین فاصله ازدواج تا تولد اولین فرزند

دردانه ها

مستند دردانه ها

این مجموعه مستند بادغدغه جمعی از سازندگان جوان خود پیرامون «کاهش مولید و بی رغبتی زوج های جوان به مادری و پدری و داشتن فرزندان زیاد» تولید شده، روایتگر شیرینی و تلخی، آسانی و سختی هایی توأم با هم است که رنگ عشق و امید به زندگی زوج های جوان و دردانه هایشان می زند. لذا این مجموعه به سراغ مادرانی رفته که چند فرزند دارند و نگاهی مستند به زندگی سوژه های این برنامه دارد. روح حاکم بر «دردانه ها» نگاه ساده و بی تکلف زوج های عموماً تحصیل کرده و فرهیخته به زندگی با فرزندان زیاد و صفا و صمیمیتی است که میان آنان و فرزندانشان جاری است. «دردانه ها» به تهیه کنندگی سید هاشم موسوی، کارگردانی مهدی لاروئی، پژوهشگری نعیمه شکوهی و با اجرای فاطمه گودرزی در قالب ۲۵ قسمت ۳۰ دقیقه ای از شبکه دو سیما پخش شده است.

جهت مشاهده مستند بارکد را اسکن کنید

● تجربه

لطمه های سنگین تک فرزندی

من خودم تک فرزند بودم الان ۳۵ سال دارم سختی هایی رو که تو تک فرزندی کشیدم اصلاً نمیشه بیان کرد. به هر سنی برسی، تک فرزند بودن واقعاً دردناکه، من الان بعد از ۳۵ سال میگویم اگه یه برادر یا خواهر داشتم وقتایی که تنها و ناراحت و غمگین بودم یه محرم داشتم می تونستم حرفام رو باهاش در میون بذارم. می تونستم باهاش ارتباط عاطفی برقرار کنم؛ اما این ارتباط رو جای دیگه ای برقرار کردم، لطمه های سنگینی خوردم. شاید سال ها باید تاوان این کارم رو پس بدم. فقط برای این که ارتباط عاطفی برقرار کردم و از ارتباطم سوء استفاده کردند؛ سوء استفاده های سنگینی که تاوان سختی برایشون دادم. (برشی از کتاب ایران جوان بمان، قسمت پیام های شنوندگان)

● خبر خوب

مثبت شدن نرخ باروری در ۱۵ استان

دکتر بانکی پور (رئیس کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده) در گفتگو با بخش خبری ساعت ۲۰ شبکه اصفهان؛ با توجه به اینکه نرخ باروری در ۷ سال گذشته منفی بود، با اجرای بخشی از قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، این روند در ۱۵ استان کشور از جمله اصفهان مثبت شد و جلوی سقوط آزاد نرخ باروری گرفته شد. میانگین سن فرزندآوری زوج های جوان پس از ازدواج هم از ۵ تا ۶ سال به حدود ۳ سال کاهش یافت که نشان دهنده علاقه زوج های جوان به فرزندآوری پس از ازدواج است. همچنین الگوی باروری فرزند سوم و بیشتر هم افزایش چشمگیری داشته است و سن باروری زنان ۳۵ تا ۵۰ ساله هم ۱۵ درصد رشد داشته که با وجود اجرا نشدن کامل قانون در برخی دستگاہ ها، باز هم دستاورد بزرگی بدست آمده است. در بخش واگذاری زمین به والدین دارای ۳ فرزند و بیشتر، حدود ۸۰ هزار خانواده زمین هایشان را دریافت کرده اند و این روند ادامه دارد. همچنین تاکنون ۲۵۰ هزار مادر خودرو دریافت کرده اند و ۲۵۰ هزار نفر دیگر هم در مرحله واگذاری قرار دارند.

برای خواندن متن خبر بارکد را اسکن کنید

● گفتگو با حجت الاسلام ساطوریان (مشاور کودک و نوجوان و مولف کتاب گلدان یا گلستان)

برای شنیدن صوت این مصاحبه
بارکد روبرو اسکن کنید

۱. از بعد روانشناختی درباره مزایای چند فرزند برای فرزندان، والدین و جامعه توضیح دهید.

از زوایای مختلفی می توان به موضوع برکات و مزایای چند فرزند برای خانواده و فرزندان پرداخت.

نکته اول: معمولاً در خانواده های تک فرزند، والدین و فرزندان دارای اضطراب بالایی هستند. حمایت افراطی یا کنترل شدید، توقع کم یا خیلی بالایی از تک فرزند وجود دارد. در حالی که در خانواده های دارای چند فرزند این اتفاقات منفی وجود ندارد. بخاطر وجود برادر و خواهر و حمایت هایی که از همدیگر دارند. اضطراب وجود ندارد و یا خیلی کاهش یافته است و در مقابل نشاط و سطح رضایت از زندگی در خانواده های چند فرزند بالاست.

نکته دوم: در خانواده های تک فرزند وابستگی شدید فرزند به والدین وجود دارد اما در خانواده های دارای چند فرزند، استقلال فکری، رفتاری و عاطفی فرزند از والدین وجود دارد.

نکته سوم: وجود تعاملی که فرزندان با یکدیگر در بازی ها و یا مشاغل دارند، موجب می شود مهارت های ارتباطی، اجتماعی و مهارت های زندگی مانند همدلی، حل مساله و قدرت تصمیم گیری و... در آنها رشد و ارتقاء یابد.

نکته چهارم: یکی دیگر از برکات خانواده های چند فرزند به نسبت خانواده های تک فرزند، تربیت خوب فرزندان است. از منظر روانشناسی، حداقل تعداد فرزندان باید ۳ تا باشد؛ چرا که تربیت فرزند تک، بسیار سخت و زمانبر بوده و شاید در نهایت مطابق آنچه والدین برنامه ریزی کرده اند اتفاق نیافتد. همچنین تربیت دو فرزند هم بخاطر رقابت و حسادت های زیادی که بین آنها بوجود می آید، کار تربیت را برای والدین سخت می کند؛ اما وقتی تعداد فرزندان ۳ تا باشد، تربیت بسیار راحت تر خواهد بود. فرزندان در این خانواده ها، خیلی وقت ها به دلیل جور شدن جنسیت خواهر یا برادری می توانند برای همدیگر مفید باشند و کمتر تنهایی را احساس می کنند. لذا همین امر به آنها کمک می کند تا در کسب مهارت ها و نقش هایی که نسبت به خواهر و برادر خود دارند، رشد کنند. ضمن اینکه قاعدتاً نرخ جایگزینی یا جانشینی که بیش از ۲ فرزند هست هم در خانواده های ۳ فرزند اتفاق می افتد. همچنین در روانشناسی بحثی با عنوان مثلث سازی یا ائتلاف های منفی مطرح هست که این بحث ناظر به خانواده های کمتر از ۳ فرزند می باشد. در همین زمینه مطالعه کتاب چند دانه یا قوت هم پیشنهاد می گردد.

۲. شما مهمترین دلیل عدم تمایل خانواده ها به چند فرزند و حتی تک فرزند را چه می دانید؟

به نظر بنده آنچه که اتفاق افتاده تغییر نگرش در خانواده ها و جامعه است که موجب گردیده تا افراد به سمت فردگرایی و لذت گرایی سوق یابند. به این معنا که هر چیزی که مانع لذت بردن شود، افراد با آن مقابله می کنند. لذا برای برخی افراد ازدواج مانع لذت گرایی است و برای برخی فرزند مانع است و یا برای افرادی که یک فرزند دارند، تعداد زیاد فرزند مانع لذت بردن حساب می شود؛ بنابراین به چند فرزند روی نمی آورند.

عامل دوم عدم ایفای نقش های خانوادگی توسط والدین است. بدین معنا که زن و شوهر در نقش همسری جای خودشان قرار نمی گیرند؛ پس بنابراین کارآمدی لازم را در نقش پدری و مادری در خانواده ندارند. مثلاً در چنین خانواده هایی خانم در موضوع تربیت احساس تنهایی می کند و از حمایت های لازم پدر برخوردار نیست و چون در تربیت فرزند اول سختی کشیده است دیگر تمایلی به آوردن فرزند دوم و یا بیشتر ندارد. فلذا عامل عدم تمایل خانواده ها به فرزندآوری، عدم برخورداری والدین از مهارت های لازم در زمینه تربیت فرزند می باشد.

عامل سوم به نظر بنده عامل اقتصادی است که جامعه آن را به عنوان عامل اصلی در زمینه فرزندآوری می داند. علت این ادعا وجود خانواده های متمول بی فرزند و یا تک فرزند می باشد که علی رغم عدم مواجهه با مشکلات اقتصادی، از فرزندآوری و یا چند فرزند استقبال نمی کنند. عواملی نظیر تحصیلات خانم ها، اشتغال خانم ها، بالا رفتن سن ازدواج و باروری آنها و نگرانی های تربیتی والدین، از دیگر عوامل مهم و موثر در پایین آمدن نرخ فرزندآوری در جامعه بشمار می روند.

موشن گرافی خانواده کامل

پرسیمان تربیتی تک فرزند یا چند فرزند؟

معایب تک فرزند

فرزند کمتر یا بیشتر؟ (استاد قرائتی)

● خواهر و برادر سرمایه ای بی جایگزین برای کودک

جوانی جمعیت و تعدد فرزندان در خانواده ها در هر جامعه ای رابطه مثبت و مستقیمی با نشاط اجتماعی، پویایی خانواده، سلامت روانی اعضای خانواده، بهبود روابط انسانی و مهارت های برقراری ارتباطات اجتماعی دارد. حل بحران جمعیت نیاز به یک عزم، اراده و برنامه ملی بلند مدت دارد.

ترکیب جمعیتی و تغییرات جمعیتی می تواند مشکلاتی را در حوزه آسیب های اجتماعی به وجود بیاورد. روند سالمندی در ایران پرشتاب است و برای کشیدن ترمز شدید سالمندی در ایران، فرصت محدودی داریم. کاهش نرخ مولید و پیری جمعیت می تواند تعادل در جامعه و زیست اجتماعی را به خطر بیندازد.

عوامل مختلفی مانند بیکاری، مشکلات مسکن، در آمد ناپایدار، فقر و تورم، تجمل گرایی، تغییر سبک زندگی، تغییر ذائقه ها، جنگ لذت، فاصله زیاد بین زمان تامین امکانات اولیه زندگی و تصمیم به ازدواج (افزایش سن)، فرایند مدرنیته ناقص، فرد گرایی و خود خواهی، رواج فرهنگ مادی گرایی به ویژه در بین زنان و دختران، رواج فرهنگ تجردطلبی، گرایش به ازدواج های به اصطلاح سفید اما در حقیقت سیاه (هم خانگی های بدون الزامات قانونی، حقوقی و شرعی) و زیست آزادانه، تغییر بینش ها و نگرش ها، معیار های نادرست و غیر عقلانی در انتخاب همسر، افزایش آمار ازدواج های ناموفق، افزایش طلاق های عاطفی در زیر پوست خانواده ها، افزایش خیانت های زناشویی، ترس از ازدواج، آداب و رسوم غلط مانند مهریه های نامتعارف، افزایش انتظارات نابجا و غیر منطقی از همسر و زندگی مشترک و... زمینه ساز عدم تمایل جوانان به ازدواج و در نتیجه کاهش نرخ زاد و ولد و عدم فرزندآوری و از دست رفتن فرصت باروری می باشند.

همچنین تک فرزند، انزوا و احساس تنهایی شدید روانی و روحی، گوشه گیری، نداشتن تکیه گاه و پناهگاه قلبی و هم دردی احساسی و عاطفی و اختلال در مهارت های ارتباطی از مهمترین چالش های تربیتی متولیدن دهه های ۷۰ و ۸۰ پیش روی خانواده های امروز ایرانی است.

جامعه ایران از دهه ۸۰، بعد از پایان شتاب جمعیتی دهه ۶۰ و آغاز سیاست کنترل جمعیت از دهه ۷۰ در پنجره جمعیتی قرار گرفته است و احتمال بسته شدن این پنجره و گرفتار شدن در شرایط بحرانی با استمرار روند کاهش جمعیت وجود دارد. نرخ رشد جمعیت در سال ۱۴۰۰ به ۰.۶۸ درصد کاهش یافته است. برابر پیش بینی های به عمل آمده، باروند کنونی در سال ۱۴۲۰ جمعیت ایران به ۹۱ میلیون نفر خواهد رسید و از سال ۱۴۲۵ رشد منفی جمعیت آغاز خواهد شد و با ادامه این روند جمعیت ایران در سال ۱۴۳۰ به ۸۹/۵ میلیون نفر کاهش و با استمرار این روال در ۷۰ سال آینده جمعیت ایران به ۵۰ میلیون نفر کاهش خواهد یافت. جمعیت جوان هر جامعه ای، سرمایه و ثروت عظیم اجتماعی آن جامعه است. سلامت روانی اعضای خانواده و بهبود روابط انسانی در گرو جوانی جمعیت خانواده هاست.

(آقای علی دژبانی - کارشناس آموزش و جمعیت اداره تبلیغات اسلامی استان اردبیل)

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

نگاهی به قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده ۴

خدمات ویژه فرزندآوری

تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند اول تا پنجم

افزایش ۲۵٪ تسهیلات مسکن به ازای هر فرزند و افزایش ۲ ساله بازپرداخت

۱ میلیون سرمایه گذاری بورس برای فرزندندان متولد پس از سال ۱۴۰۰

تسهیلات قرض الحسنه برای تولد چندقلوها از ۲۵۰ تا ۳۰۰ میلیون تومان

مرخصی زایمان ۱۲ ماه کامل برای مادران باردار ۲ قلو

فروش بدون نوبت خودروی ایرانی پس از تولد فرزند دوم به نام مادر

افزایش سوابق بیمه گذار زنان خانه دار روستایی و عشایری پس از تولد فرزند چهارم

امکان استفاده مجدد از امکانات دولتی مسکن پس از تولد فرزند سوم

افزایش سنوات خدمت به میزان ۱ سال به ازای هر فرزند پس از تولد فرزند سوم

معافیت مالیاتی ۴۵ درصدی اشخاص حقیقی پس از تولد فرزند سوم

تامین زمین یا واحد مسکونی به قیمت تمام شده پس از تولد فرزند سوم

تپیان @Tebyan.Online

امیدآینده | نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال دوم شماره ۱۶ | آبان ۱۴۰۳

ارتباط با ما: @omide_ayande

با اسکن این بارکد، به صفحه ما در ایستا متصل شوید.

شما کنشگران حوزه جمعیت می‌توانید خاطرات یا اخبار فعالیت‌های خود را برای ما ارسال کنید.